

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN**

**Л.Н.ГУМИЛЕВ ат. ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ 20-жылдығына және экономика ғылымдарының докторы, профессор, ХАА және Ресейлік Жаратылыстану Академиясының академигі, «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі Садвокасова Куляш Жабыковнаның 60-жас мерейтойына арналған «Жаңа нақты жаһандық жағдайда Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы»

Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының

ЕҢБЕКТЕРІ

ТРУДЫ

Международной научно-практической конференции

«Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», посвященную 20-летию ЕНУ им. Л.Н.Гумилева и 60-летию доктора экономических наук, профессора, Академика МАИН и Российской Академии Естествознания, заведующей кафедрой «Финансы» Садвокасовой Куляш Жабыковны.

WORKS OF THE

international scientific- practical conference

"Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", dedicated to the 20th anniversary of L.N. Gumilyov ENU and the 60th anniversary of Sadvokasova Kulyash Zhabykovna, doctor of economic sciences, professor, IA academician, academician of the Russian Academy of Natural Sciences and head of the department "Finance".

2 часть

Астана – 2016

Л.Н.ГУМИЛЕВ ат. ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ ат. ЕҰУ ЖАНЫНДАҒЫ ЗАМАНАУИ ЗЕРТТЕУЛЕР ИНСТИТУТЫ
ИНСТИТУТ СОВРЕМЕННЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ЕНУ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА
IMS OF LN GUMILYOV ENU

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ИНСТИТУТЫ
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ
ECONOMIC RESEARCH INSTITUTE

Орынбор мемлекеттік университеті
Оренбургский государственный университет
Orenburg State University

Пенза мемлекеттік университеті
Пензенский государственный университет
Penza State University

Тыва мемлекеттік университеті
Тувинский государственный университет
Tuvan State University

БМУ бизнес пен технология менеджменті институты
Институт бизнеса и менеджмента технологий БГУ
School of business and management of technology of BSU

Ресей халықтар достығы университеті
Российский Университет дружбы народов
Peoples' Friendship University of Russia

ТРУДЫ

Международной научно-практической конференции

«Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», посвященную 20-летию ЕНУ им. Л.Н.Гумилева и 60-летию доктора экономических наук, профессора, Академика МАИН и Российской Академии Естествознания, заведующей Кафедрой «Финансы» Садвокасовой Куляш Жабыковны.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ 20-жылдығына және экономика ғылымдарының докторы, профессор, ХАА және Ресейлік Жаратылыстану Академиясының академигі, «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі Садвокасова Куляш Жабыковнаның 60-жас мерейтойына арналған «Жаңа нақты жаһандық жағдайда

Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы»
Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының

ЕҢБЕКТЕРІ

WORKS OF THE

international scientific- practical conference

"Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", dedicated to the 20th anniversary of L.N. Gumilyov ENU and the 60th anniversary of Sadvokasova Kulyash Zhabykovna, doctor of economic sciences, professor, IA academician, academician of the Russian Academy of Natural Sciences and head of the department "Finance".

ӘОЖ 336.13.012.24 (574)

УДК 336.13.012.24 (574)

ББК 65.9.(5каз)я431

«Жаңа нақты жаһандық жағдайда Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы» Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының еңбектері- Астана: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016 .-595 б.

Труды международной научно-практической конференции «Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», Астана: Евразийский национальный университет им.Л.Н.Гумилева, 2016.-595 с.

Works of the international scientific- practical conference "Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", - Astana: L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2016.-p.595.

Редакция алқасы:

САПАРОВА Б.С.– төрағасы, э.ғ.к., Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының профессоры

КУЧУКОВА Н.К. - төраға орынбасары, э.ғ.д., ХАА академигі, РЖА академигі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының профессоры

САДВОКАСОВА К.Ж. – э.ғ.д., профессор , ХАА академигі, РЖА академигі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі

АХМЕТЖАНОВА С.Б.- э.ғ.д., профессор, Ғылыми экономикалық сараптама орталығының директоры, Экономикалық зерттеулер институты

СЫДЫҚНАЗАРОВ М.Қ.- ф.ғ.к., саясаттану PhD, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ жанындағы Заманауи зерттеулер институтының директоры

КОРОЛЕВ Ю.Ю. – э.ғ.к., доцент, БМУ Бизнес пен технология менеджменті институтының «Бизнес-администрирование» кафедрасының меңгерушісі

ПАРУСИМОВА Н.И. – э.ғ.д., профессор, Орынбор мемлекеттік университетінің «Банковское дело и страхование» кафедрасының меңгерушісі

КУЗНЕЦОВА Т.Е. - э.ғ.к., доцент, Пенза мемлекеттік университетінің кафедрасының меңгерушісінің орынбасары

ДОНГАК Ч.Г. - э.ғ.к., доцент, Тыва мемлекеттік университетінің «Экономика и менеджмент» кафедрасының меңгерушісі

ЖАМИЕВА А.Е. –хатшы, экономика магистрі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының аға оқытушы

ISBN 978-601-7121-75-4 (ч.2)

ISBN 978-601-7121-71-6 (общ.)

УДК 336.13.012.24 (574)

ББК 65.9.(5каз)я431

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016

© Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, 2016

осуществлять следующие приоритетные направления активной политики занятости населения:

- сдерживание роста числа безработицы, предотвращение критических ситуаций на рынке труда, принятие мер по упреждению длительной безработицы;
- развитие качества трудовых ресурсов путем совершенствования системы обучения, переобучения, переподготовки и повышения квалификации кадров.

Решение проблем на рынке труда в Казахстане способствуют:

- изучения спроса на рабочую силу и регулирование выпуска специалистов высших и средних специальных учебных заведений;
- восстановления системы начальной профессиональной подготовки на основе опережающей подготовки квалифицированных кадров;
- формирования системы социального партнерства главных участников рынка труда - государства, работодателей, работников в обеспечении гарантий занятости, решения оплаты, условий и режимов труда.

Список использованных источников

1. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. «Казахстан в новой глобальной реальности: рост, реформы, развитие». 30 ноября 2015 г.
2. Государственная программа инфраструктурного развития «Нұрлы Жол» на 2015 - 2019 гг
3. Официальный сайт: <http://pavlodarnews.kz/>
4. Досанова З.Т. Государственное регулирование занятости населения в Республике Казахстан // Вестник КазНУ. Серия экономическая. №3 (97). 2013
5. Официальный сайт: Казахстан 2050 [http:// strategy2050.kz/ru/news/21478](http://strategy2050.kz/ru/news/21478)

ӘОЖ 657

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН БАҒАЛАУ

Құраш Н.П. Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан e-mail: naz-9393@list.ru Ғылыми жетекші: э.ғ.к., доцент Рахметулина Ж.Б.

ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында: «...инновацияларды енгізудің маңызы зор, бірақ бұл басты нысана емес. Біздің жаңа технологиялар сұранысқа ие болғанда, олар нарықта қажет болғанда ғана ел нақты пайда алатын болады. Олай болмаған күнде инновация - ақшаны босқа шығындау деген сөз» - деп, ұлттық экономиканы алға тартушы инновацияны қолдау керектігін атап өтті [1].

Инновация дегеніміз бәсекеге қабілеттіліктің артуын қамтамасыз ететін, ғылыми нәтижелердің жаңа технологиялық процеске немесе өндіріс өніміне айналуы.

Қазіргі әлемдік экономикада инновацияны тез әрі дұрыс қолдана алатын елдер ғана негізінен халықаралық бәсекеде жеңіске қол жеткізе алады. Алайда әр елдің мұндай даму мүмкіндігі әртүрлі, олар әр елдің ғылыми-инновациялық әлеуетімен анықталады. Осыған байланысты, Қазақстандағы ұлттық инновациялық жүйенің (ҰИЖ) қалыптасу және даму процесін зерттеу, оның қызмет етуінің ұйымдастырушылық экономикалық механизмдерін жетілдіру бойынша ұсыныстарды енгізу өзекті мәселе болып табылады.

ҰИЖ-ны зерттеу әрқайсысына бірталай элементтер кіретін өзара байланысты қосалқы жүйелерден тұратын оның күрделі құрылымын айқындайды. ҰИЖ-ның барлық деңгейлері бір-бірімен өзара байланысты және өзара шарттастықта. ҰИЖ жүйелеріне кіретін элементтердің әртүрлілігі мен түрлі топтық сипатына қарамастан, белгілі бір тұтастыққа ие бұл жүйенің барлық элементтері ортақ мақсатқа жету үшін қызмет етеді. Осыған байланысты, жүйелер құрылысы, оның негізгі компоненттері, олардың өзара байланысы мен өзара ықпалдастығы ерекше қызығушылық тудырады.

ҰИЖ-ның табысты дамуы үшін барлық қосалқы жүйелері мен олардың элементтерінің тиімді жұмыс істеуі міндетті шарт болып табылады.

ҚР Ұлттық инновациялық жүйені құру және дамыту бағдарламасы (ҰИЖҚДБ) аясында қабылданған Қазақстанның ҰИЖ негізгі қосалқы жүйелеріне ғылыми әлеует, инновациялық кәсіпкерлік, инновациялық және қаржылық инфрақұрылым жатады.

Қазақстанның ҰИЖ қосалқы жүйелерінің тиімді қызметін сипаттайтын негізгі көрсеткіштерді қарастырып көрейік.

Тәуелсіздік алғаннан кейін, өтпелі кезеңде қолданыстағы ғылыми-техникалық әлеует айтарлықтай жоғалған болатын. Ғылыми және жобалық зерттемелер сұранысқа ие болған жоқ, төмен қаржыландыру нәтижесінде ҒЗИ-дың көптеген салалары, жобалау-конструкторлық ұйымдары жойылды. Кадрлық әлеует те айтарлықтай төмендеді.[2] Алайда 2014 жылы Қазақстанның ғылыми әлеуетінің көрсеткіштері саны тұрақты өсті.

ҚР Статистика агенттігі бойынша 2012 жылы 424 мемлекеттік, қоғамдық, жеке ғылыми зерттеу институттары жобалық-конструкторлық мекемелер, ЖОО және кәсіпорындар, соның ішінде, 64 ҒЗИ, 80 әртүрлі министрліктер мен мекемелердің ұйымдары, 95 ЖОО және оқу орындары жұмыс істеді.

2011-2013 жж. ғылыми зерттеу және зерттемелермен айналысатын ұйымдардың саны қысқарды, бірақ 2014 жылы 2013 жылмен салыстырғанда көрсеткіштердің өскенін байқаймыз. [3].

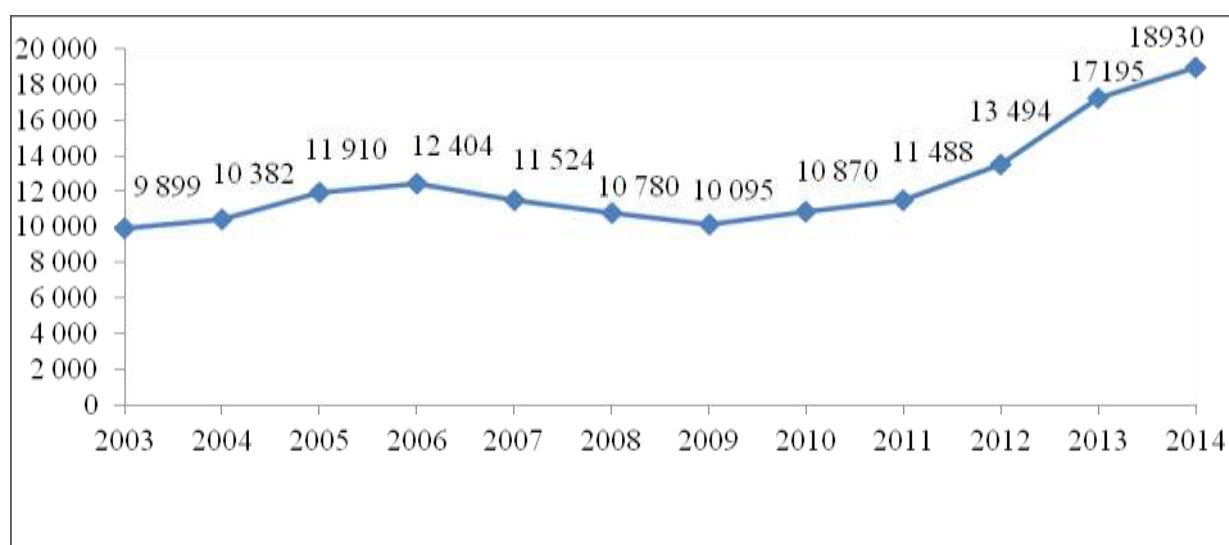
Ұйымдар санының өсу қарқыны 1-кестеде көрсетілген.

Кесте 1 – 2010-2014 жж. ғылыми зерттеу және зерттемелермен айналысатын ұйымдардың саны

Ұйым түрлері	2010ж	2011ж	2012ж	2013ж	2014ж	Өсу қарқыны 2014/2010, %
Барлық ұйымдар, бірлік	424	412	345	341	392	92,3
Мемлекеттік сектор:	95	85	69	78	100	105,3
Жоғары білім секторы	121	115	121	112	107	88,4
Кәсіпкерлік сектор:	108	149	105	110	147	136,1
Коммерциялық емес жеке сектор:	100	63	50	41	38	38,0
Ескерту автор [3] ақпарат көздері бойынша құрастырған						

Ғылыми зерттеу және зерттемелермен айналысатын ұйымдардың ең көп саны 2007 жылы (438 бірлік) тіркелді. 2012 жылы мемлекеттік сектор ұйымдарының (37,5%), сондай-ақ ҒЗТКЖ мен айналысатын кәсіпкерлік секторда (28,9%) жүзеге асыратын ұйымдардың саны қысқарғаны байқалады. 2014 жылы 2010 жылмен салыстырғанда кәсіпкерлік секторда салалық ҒЗИ саны 36,1% - ға және мемлекеттік секторда 5,3% -ға өскен. Ғылыми зерттеу және зерттемелермен айналысатын ұйымдардың саны коммерциялық емес жеке секторда (42%) және жоғары білім секторында (12%) айтарлықтай азайған.

2014 жылы (2010 жылмен салыстырғанда 74% және 2013 жылмен салыстырғанда 10,1%) зерттеушілер санының айтарлықтай өсуі байқалды.

Сурет 2 – ҚР зерттеушілер санының динамикасы, адам
Ескерту автор [4] ақпарат көздері бойынша құрастырған

ҚР инновациялық әлеуетінің даму ерекшеліктері:

1. ҒЗТҚЖ-мен айналысатын ұйымдардың құрылымын бөлуде коммерциялық емес сектордың үлесінің ұлғаюы; сонымен бірге осы сектордағы жұмыспен қамтылғандардың орташа саны басқа барлық секторлардың арасында ең төменгі болып қалады.

2. ҒЗТҚЖ ұйымдары саны көрсетілген үрдістің қысқартылуына және осы сектордағы зерттеушілердің санына қарамастан, ҒЗТҚЖ саласында жұмыспен қамтылғандардың саны бойынша мемлекеттік сектор көшбасшы қызметін сақтап қалады.

ҒЗТҚЖ қызметкерлерінің сапасын бағалау үшін, біз 2 кестеде ұсынылған докторлық немесе кандидаттық ғылыми атағы бар зерттеушілер санының динамикасын қарастырдық.

2010-2014 жж. зерттеу және зерттемелермен айналысатын барлық қызметкерлер санының артуына байланысты осы кезеңде зерттеушілер санының өсу тенденциясы байқалады. 2010 жылы ғылыми дәрежесі бар зерттеушілердің үлесі зерттеушілердің жалпы санының 40,9% құраса, 2014 жылы 41,5% құрады, бұдан зерттеушілердің сапалық құрамының жақсарғандығын көрсетеді.

Кесте 2– Ғылыми атағы бар зерттеушілер санының динамикасы

Көрсеткіштер	2010ж.	2011ж.	2012ж.	2013ж.	2014ж.	Өсу қарқыны 2014/2010, %
Зерттеу және зерттемелермен айналысатын қызметкерлер саны (жылдың соңында), адам	17021	18003	20404	23712	25793	151,5
Соның ішінде зерттеушілер, адам. олар:						
Ғылым докторлары	1347	-	10665	1688	2006	148,9
Бейін бойынша докторлар	-	1 486	719	605	596	40,1
Философия докторы (PhD)	59	95	131	218	-	369,5*
Ғылым кандидаттары	3 041	3 286	3 629	4 915	5 254	172,8
Ескерту – 1) 2013ж бойынша, 2014ж. мәліметтер жоқ; 2) автор ақпарат көздері бойынша құрастырған [3]						

Еліміздің ғылыми әлеуетін талдаудың нәтижесінде мынадай қорытынды жасауға болады:

- ғылыми зерттеулер және зерттемелермен айналысатын қызметкерлер саны өсуде (қазіргі уақытта зерттеушілердің жалпы саны 2003 жылғы көрсеткіш бойынша 55,6%-ға өсті);
- өндірісте ғылыми қызметкерлер санының жетіспеушілігі байқалады;
- зерттеушілердің көп бөлігі кәсіпкерлік және өнеркәсіп саласындағы инновациялық дамуға теріс әсер ететін мемлекеттік секторда, сондай-ақ академиялық университеттерде жұмыс істейді;
- зерттеушілердің еңбекақысы халықаралық стандарттардан қашық жатыр және соңғы жылдардағы оң динамикаға қарамастан, өте төмен деңгейде қалып отыр.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. «Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. Астана, 2014 жылғы 17 қаңтар www.akorda.kz
2. Бопиева Ж.К. Экономические основы системной трансформации экономики Казахстана (опыт реформирования и проблем модернизации). – Караганда: ТОО Арко, 2001. – 283 с.
3. Наука и инновационная деятельность Казахстана/ статистический сборник.- Астана, 2014. – 36 с.
4. www.stat.gov.kz